

pakaljavar i qinaljan

nu tjemaucikel itjen tua patjara maljavar ta kisupasaliv izua tjakudan a kacalisiyan.

ta sicuayan, izua namasan remasurasudj tua i qinaljan, padjaljedjalj ta marevetjvetjek na mamazangiljan kata kalingan izua uta sinanvuluvulung a namapaqaljay a ramaljemaljeng sa maqati a tjulju vecekadan ta itjen a matjadrusa ta titjen a taqaljaqaljan. aicu a tjamadju a puvarung a caucau a pinaparangezan na mamazangiljan a kisan remasurasudj.

nu pakaljavar tua sitjukuya pakakaizuazuayin itjen a matjadrusa, tjamadju a namaresepasaliv a cemekeljan a marekakaka, djauljen nua kalaingan a pakiqepu, kalingan a penenetj tu mainu, tu nu ngida a maljavar. satje paljayangi a tjaikuya tu venavaw tu tjasikaqepuqepu. mavan a nasepasaliv a sikuletj tu tjanupida a vavain, nu tjanuita a djupeneq kimaya mutjelu nuika musepatj ta kinupul a djinulis tu vavain. nu kudresul a pasaliv izua nu tjanudrusa nuika tjanutjelu a djupeneq a tja vavain. tja sinan pazangal aravac a vavaw, tja sipakalevaleva, tja sipucekeceklj, tja sipudjavadjavay, tja sipaqaljaqaljay uta. pupacugan aravac a vavaw i paiwan zuku.

inika penenetj a kidrimu ta sipakaljavar a zikang , mavan nu matekel anga a tja vinavaw pulingalingav anga itjen tu nungidanga a tja sikaqepuqepuan a qadaw.nu paruarut tu izua tja pasaliv, maljavar itjen tu sitjukuya, nu kudresul a pasaliv qacang a tja sitavung, namaya ta nasi na caucau a kinapazangalan a qacang, tjaliyav a tja sikataqaljan a tjemukuya ta sauzaiyan kata vavaw. nu kemuletj ta pasaliv ika amin a sinepacevakan a pacunan, tja sikuletj auta a nasi na caucau, nu punasi a kemasi tjumaq anan, kudresul a tja sitavung. ljawa kakudan nua vavuluvulungan, nu sepasaliv ta mamazangiljan nu neka nu sitjukuya sanvetjeken na i tjumaq, sa kisekaulj itjumaq ta mamazangiljan.

a ramaljemaljeng nu qivu nakuya kemedresulan itjen, seman pazangal itjen sakamaya ta pazekatj ta zuma ta qaliqali, ika namakinemenem tu mecevucevung itjen nungidangida. nu namakapazekatj itjen sipazekatj itjen, nua zuma nua qaliqali nu titjen anga aya!

(文章大意 僅供參考) ※字數限 200 字

部落談判

以往發生糾紛，頭目會透過「糾局」執行法令，執法單位由頭目家的老二及部落協調事務發言人 Kalaingan 負責公正的第三方。主要以雙方當事人及其家人、親友來參與，發言人決定談判地點。犯錯方要釀酒表示歉意，賠償金可用豬和任何一種鐵器作為賠償，會依其釀酒的熟成日決定。罰款原則以被得罪之人的身分高低決定，賠償以 nasi 來區別，若得罪頭目卻無法賠償，就會被收為佣人，終身侍奉得罪的家族，現在若有糾紛都在鄉公所或調解會談判。

pazangalan nua semanumaq

izua tjaucikel nua tja ramaljemaljeng a mayatucu, tasicuayan azua tja semanumaq a Paiwan zuku, tja sinan pazangal aravac a sengesengan, maljiyan tua semuqadav, maljiyan tua semupicul, neka nu vatjuljayan neka nu qavu a lingga, neka nu kaitati a namaya tua tja umaq tucu, saka azua sisanumanumaq a nemanga, masi gade masi pana a qaciljai a kasiv.

saka aicu a qinaciljai a umaq, nanguaq angata nu umaqan, nu kaljaljaqelan maseljec itjen, nu kaljazulezulan ljemaljaqeljaqel sakamaya. manasika nu izua semanumaq tasicuayan, mapacun aravac a tja rasudjan i qinaljan, nu kemeljang a marka tja kaka i qinaljan, katua marka tja qali(drava) a tja ljaqediqedi, tu uri semanumaq itjen, mangtjez a pusaladj, sinan sengsengan anga a namaitucu a marepusarasaradj tua saliman niamadju, inika pupateljipan tua picul, neka nu mavulaqut, neka nu kipasaladj, neka nu kiluvad tua zailiu uta, nakemasi varung a qemeljing sakamaya, saka izua mare kirangerangez a tja kakudan uta. tucuanga nu tja pacunan mun, salimanga mun tua kipaisu, penaisu anga mun tua kemudanga, sa kedri anga nu marepusalasaladj tua sengsengan. ta sicuayan nu makasanumaq itjen, pupalisian a maleva, cemulju itjen tua qacang tua kuka, venawa, qemavai sa cemavu, sa djaulji a marka ljaqediqedi a marka

kaka katua marka qali(drava) a ramaljemaljeng, sa kalevai a mapuljat a zeliyan a paulan niamadju, mapuzangal aravac tua liningdjelj a umaq, qaqivuin a pulingav a papuluqem tuca umaq uta.

saka nu izua anga tja umaq, maqepuqepu a tja ramaljemaljeng, sa kaljavar tu paka ljaimai a umaq, nu izuanga a ngadan nua umaq, pasemalav tua sikataqaljan tu ljaima cu a umaq, ayatua a ngadan nua tja umaq, namaya tua tja ngadan a caucau, mana pukeljang tua tja ngadan tua tja kinalingdjeljan i qinaljan, tja sinan picul sinan mudingan uta, aicu a ngadan na umaq, nisun a ngadan a patjepalalaut. mana kisun na pacun nu cuayanga, azua umaq i paljing, pinu vecikan tua ngadan nua umaq niamadju, izua uta kisun a lemangda tua tja sikataqaljan, azua ngadan nimadju, pinazuljuan ta ngadan na umaq a piqayav tua ngadan nimadju, izua uta pini pavilivililj tua ngadan nimadju. saka a tapualjakan a kitaladj tuca umaq, maqati a kipungadan tua umaq a mapuljat. nu izuanga ngadan nua umaq, nu tedep itjen uri na suljivatj uri na sekanavalj itjen, aya tjaucikel nua ramaljemaljeng.

(文章大意 僅供參考) ※字數限 200 字

蓋房子的重要性

過去蓋房子在排灣族社會是一件大事，取自山林河谷，以石木為主。石板屋是排灣族最具特色的住屋，冬暖夏涼。當有人要蓋房子時，就是族人互助時刻。等房子落成，會辦理慶祝，殺豬宰雞，釀小米酒，做阿拜、做吉拿福、宴請鄰居、親友、長老，一起歡樂、感恩，還有請巫師來祈福。

長輩們會聚在一起為新房命名、公佈，家名是個人在部落或社會上，辨識個人身分、地位的永久表徵。每個家屋都有一個名字，出生在家屋的子女都冠上家屋名。

lemuiluiluv a kuzap

izuwa tjaucikel na ramaljemaljeng, a naparulikezalj a kivalidi ta i
tjagaraus a namaljingedjelj a qinaljan, ta itjen a kacalisiyan a sevuculj.
izuwa a nakisan lemuiluv a paljakeljakev ta qinaljan a vucelacelay a
naqaljelam a mui, “ kuzap ” aya itjen. maretimaljimalji a tja kakaiyan izuwa
a “ qarudradrudray” aya, izuwa a “ ljeqeljeq ” aya! malain tu tjelu tu sepajt
tu lima nu ika unem, izuwa nu tjaliyav tu pida uta. vaivaik a ljemuiluv ta
qinaljan tiamadju, izuwa nu vaik a matjumaaljiyaqaljan, palain tu sikapalisi
na pulingav sa namaqati a tja pacikelen a pasaqinaljan ta kaizuanan. nu tja
secevunganan i djalan tiamadju tja kiljavaranan, tu maya ljiyacada, avan nu
secevang sun ta tjumaaljiyaqaljan a ika napulingalingav tjanusun, duratan sun
tjayain, sa natja pacikeli aya. azuwa “ kuzap ” ika maqati a tja kidjadjasan a
patavat a penaqetelengan, kumalji a su patavaten a pasacadja nu ika varung
nimadju cimikel sakamaya a semazuwa ta kakaizuwanan.

matjalima a kakaizuanan nua kuzap i qinaljan, nu qezemezemetj vaik a
lemuiluiluv a makazaya nu ika makalauz ta qinaljan, ika maqati a tja
papatavaten a penaqetelengan saqetju a nu tiyalj aya patjatjaucikel na i
qinaljan, nu maqadadaw nu secevang itjen tja sikavasak aya tja vuvu.

namaya ta cinemasan azua kuzap, izua ka tacavilj namacaul a cuacuay ika
mapacucun i qinaljan, sikaqutjav nua tja sikataqaljan, manuljinulju nua
pairing sa vaikan, azua natjemengelay a kinamalangan matuqecilu aya,
ljakua cemikel sakamaya azua kuzap a maqinaljan, sa sancemasi a
mapalisi nua pairng.

izua tjaucikel ni vuvui ukani, kaiziyu a niasikataqaljan, azaua
puumaq tiamadju ta daduladan nisa tjagaraus, izua za lala a kakaizuanan
nua kuzap, kauri vaik tiamadju, ailja! kianemanga kizang ta tjaqinaljan
aya, kacuin sa tuqulji a semavaquwan a qinaljan, avan nu vaik aya varung
ni vuvu, tjakeban ta cepeng nimadju sa qezetji ta qaciljay. ljakua ka
katiyatiyav anga kasucaqevan ni vuvu a cepeng nekanga nu anemanema,
vaik anga a kuzap. avan nu tja sikasalu tu ui angata a tjaucikel nua
ramaljemaljeng aya ti vuvu.

(文章大意 僅供參考) ※字數限 200 字

會移動的「靈石」

傳說中，在大武山的排灣族部落有專門保家衛國的乳白色光滑的「靈石」，不同的部落有不同的稱呼！總數大約 3 到 6 個，有時多一些。石頭不能隨意移動，這些石頭都能夠回到原地。

以前有孩子撿石頭回家藏起來，晚上睡覺時，有一個聲音說：「請把我的孩子 tjaniganigay 還給我！」媽媽就把石頭丟到外面，但沒有東西掉落的聲音，彷彿有人直接把石頭接走，一去不復返，所以老人家常交代，不要亂拿不是自己的東西，免得惹麻煩！要謹記老人家的教訓。